

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

DIRECȚIA PENTRU AGRICULTURĂ JUDEȚEANĂ IAȘI

Telefon: 0232/255958

B-dul Ștefan cel Mare și Sfânt

Fax: 0232/211012

nr. 47-49

E-mail: dadr.is@madr.ro

IAȘI, cod poștal - 700064

www.dajiasi.ro

Anexă Raport Activitate pentru acordarea indemnizației pentru titlul științific de Doctor

ROLUL CERCETĂRII ȘI INOVĂRII ÎN DEZVOLTAREA AGRICULTURII ȘI A SPAȚIULUI RURAL

II. ECONOMIE AGRARĂ ȘI DEZVOLTARE RURALĂ (ICEADR București - ASAS)

INTRODUCERE

Cercetarea și inovarea reprezintă activități fără de care nu este posibilă dezvoltarea durabilă. Analiza rolului acestora a fost realizată în lucrarea anterioară cu referire la aspectele privind organizarea instituțională în România și la tehnologiile din domeniul agricol, respectiv privind culturile de câmp și mecanizarea.

În prezenta lucrare sunt abordate aspecte privind influența cercetării și inovării din domeniul economic – Economie agrară și Dezvoltare rurală.

REZULTATE

În acest context lucrarea prezintă organizarea activității de cercetare – dezvoltare – inovare în domeniul economic în România, cu referire la Institutul de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală București (ICEADR), ca unitate componentă a sistemului de cercetare – dezvoltare de interes național, în coordonarea Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu - Șișești” (ASAS).

De asemenea, lucrarea cuprinde și proiectele derulate cu aplicabilitate practică privind evaluarea potențialului resurselor bioregenerabile pentru producția de biogaz din producția agricolă secundară, elaborarea de studii de marketing privind preferințele consumatorilor, realizarea unor produse informatice pentru calculul eficienței economice, calculul costurilor de producție în sectorul vegetal pentru sistemul convențional și ecologic, proiectarea unor modele de lanțuri scurte de valorificare (procesare legume și fructe).

În Strategia de cercetare 2040 a Institutului de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală București (ICEADR), sunt menționate direcțiile prioritare de cercetare, principiile, obiectivele strategice, rezultatele scontate și valorificarea acestora.

Cercetarea științifică identifică soluții la abordarea unor provocări pe termen lung, precum schimbările climatice și îmbătrânirea populației.

Activitatea de cercetare din domeniul economiei agrare are un rol important în evaluarea impactului economic, social și de mediu al noilor tehnologii, al evaluării eficienței activităților și al investițiilor în dezvoltarea agricolă. Cercetarea în economia agrară și dezvoltarea rurală oferă o evaluare a schimbărilor determinate de noile tehnici și tehnologii, a impactului acestora și formularea pe această bază a unor politici corespunzătoare la nivel național, regional, local sau al agentului economic (1).

Direcțiile de cercetare ale Institutului de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală sunt evidențiate de activitățile de cercetare științifică desfășurate în domeniul economiei agrare și dezvoltării rurale privind:

- evaluarea economică a resurselor din agricultură – managementul exploatațiilor agricole;
- fundamentarea tehnico-economică a tehnologiilor de producție, optimizarea economică și rentabilizarea producției agricole;
- fundamentarea de sisteme și mecanisme privind funcționarea pieței produselor agricole și agroalimentare în România – marketingul agricol;
- fundamentarea tehnico-economică a organizării exploatațiilor agricole cu dimensiuni optime;
- analize economico-financiare la nivel de fermă;
- analiza filierelor principalelor produse agricole; managementul calității pe filiera produselor agricole;
- dimensiuni socio-economice ale dezvoltării durabile a comunităților rurale pe bază de anchete, studii și analize;
- studii privind dezvoltarea și modernizarea agriculturii în condițiile economiei de piață și în concordanță cu cerințele Uniunii Europene;
- activități de extensie, în vederea diseminării rezultatelor cercetării (2).

În Strategia de cercetare 2040 a Institutului de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală București (ICEADR), sunt menționate și **direcțiile prioritare de cercetare**, care se materializează prin activități de cercetare care vizează (2):

- dezvoltarea de noi metodologii și soluții la problemele actuale și previzibile ale economiei agrare și dezvoltării rurale;
- creșterea competitivității sectorului agricol și promovarea tehnologiilor agricole și digitalizării;
- diversificarea producției agricole și crearea de lanțuri valorice pentru dezvoltarea unui sector agricol rezilient și diversificat;
- gestionarea sustenabilă a resurselor naturale, conservarea și consolidarea ecosistemelor agricole;
- răspunsul agriculturii la nevoile societății privind siguranța alimentară și sănătatea;
- sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii reduse de carbon și reziliență la schimbările climatice în sectorul agro-alimentar;
- producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile;
- cercetarea – dezvoltarea – inovarea în domeniul tranziției către bioeconomie;
- strategii de redresare și reziliență;
- alinierea la strategiile europene în sectorul agricol.

„Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020 – 2030” cuprinde și aceste cerințe menționate anterior și obiective, care rezultă din planurile de acțiune comunitare pe diverse sectoare: Green Deal, Strategia pentru economia circulară, Strategia pentru bioeconomie, Strategia pentru conservarea biodiversității, Strategia pentru diminuarea impactului modificărilor climatice, etc.

Activitatea de cercetare a ICEADR este susținută de următoarele principii (1):

- Inovare: instituția de cercetare își propune să continue tradiția ca spațiu de învățare, dezvoltare și inovare pentru furnizarea de beneficii substanțiale pentru societate în ansamblu și pentru comunitatea de afaceri și mediul academic.
- Colaborare: instituția de cercetare caută constant oportunități de a construi parteneriate la nivel local, regional, național și internațional. Sunt promovate prioritățile comune, schimbul de idei și optimizarea utilizării resurselor, identificând posibilități de a crește capacitatea de cercetare.
- Comunicare și diseminare: pentru diseminarea rezultatelor cercetării sunt utilizate toate canalele către mediul științific, mediul de afaceri, administrația națională, regională și locală, către societatea civilă și cetățeni.
- Dezvoltarea resurselor umane: instituția de cercetare își propune să optimizeze utilizarea abilităților, punctele forte și interesele cercetătorilor, având la bază incluziunea și egalitatea.

Obiectivele strategice

Pentru asigurarea continuității activității, ICEADR își propune să păstreze cele două direcții prioritare de cercetare – Economia agrară și Dezvoltarea rurală, cu posibilitatea includerii de noi direcții de cercetare. Pentru orizontul de timp 2040/2045 au fost identificate domenii de cercetare și de specializare inteligentă cu potențial de dezvoltare: tranziția către bioeconomie și transformare digitală.

În cadrul instituției de cercetare s-au identificat 4 direcții de cercetare pentru perioada 2030 – 2040, fiecare fiind definit prin obiective generale (OG) și specifice, ca activități suport (1).

Domeniul strategic de interes: Economie agrară, Management și Marketing (1)

OG Creșterea contribuției cercetărilor la dezvoltarea unei agriculturi competitive și sustenabile

Obiective specifice:

- Cercetări pentru identificarea de soluții tehnico – economice pentru activitățile de producție din sectoarele vegetal și zootehnic (elaborare de tehnologii, analize economice la nivel de fermă/sector, studii de piață).
- Cercetări pentru evaluarea impactului dezvoltării agriculturii sustenabile asupra nivelului veniturilor fermierilor.
- Cercetări privind creșterea ponderii fermelor de dimensiuni medii și eliminarea tendinței de polarizare a exploatațiilor.
- Elaborarea tehnologiilor de producție cadru specifice la principalele culturi agricole în funcție de sistemul de cultură și nivelul de producție.
- Fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli pentru estimarea profitabilității pe unitatea de suprafață.
- Cercetări privind eficiența și performanța economică a exploatațiilor agricole.

OG Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat, care să asigure securitatea alimentară

Obiective specifice:

- Evaluarea impactului economic și efectele asupra mediului ale tehnologiilor dezvoltate.
- Îmbunătățirea cunoștințelor și introducerea progresului tehnic și a inovării în exploatațiile agricole.
- Evaluarea potențialului zonelor de producție agricolă.

OG Evaluarea potențialului energetic și economic al resurselor bioregenerabile

Obiective specifice:

- Promovarea dezvoltării formelor de energie regenerabilă.
- Conștientizarea fermierilor privind obținerea și utilizarea eficientă de biomasă, bioetanol și biogaz, din producția agricolă secundară.
- Evaluarea potențialului energetic și economic al resurselor bioregenerabile din producția agricolă secundară.

OG Creșterea gradului de implementare a principiilor managementului integrat în agricultură

Obiective specifice:

- Cercetări privind managementul irigațiilor, utilizării produselor fitosanitare, gestionarea eficientă a gunoiului de grajd, managementul producției secundare.

OG Analize economice privind dezvoltarea și extinderea agriculturii ecologice

Obiective specifice:

- Cercetări privind stadiul tranziției către practicile agriculturii ecologice și determinarea eficienței economice privind conversia a 25% din suprafața agricolă către sistemul ecologic.
- Determinarea eficienței economice pentru agricultura ecologică în sectoarele vegetal și zootehnic.

OG Sprijinirea și promovarea formelor asociative/de cooperare prin crearea de modele de valorificare a producției obținută de producătorii agricoli mici și mijlocii.

Obiective specifice:

- Analiza filierelor de produse alimentare la nivel național (colectare, transport, condiții de depozitare, metode de sortare, tehnologii de procesare, piață de desfacere).
- Proiectarea și experimentarea de modele de dezvoltare a lanțurilor scurte de valorificare.
- Propuneri de adaptare a legislației în domeniu.

Domeniul strategic de interes: Dezvoltare Rurală (1)

OG Cercetări privind dezvoltarea activităților din cadrul economiei rurale integrate

Obiective specifice:

- Cercetări privind dezvoltarea capacității administrative a administrației centrale și locale, a agenților economici de a elabora politici publice, strategii și programe pentru asigurarea securității alimentare.
- Studii și cercetări privind integrarea economică a altor categorii de activități, altele decât cele agricole, pentru dezvoltarea spațiului rural.

OG Accelerarea transferului de cunoștințe și a inovării pentru creșterea economică a spațiului rural

Obiective specifice:

- Dezvoltarea parteneriatelor public – private între instituția de cercetare, universități sau operatori economici de profil.
- Îmbunătățirea accesului la piața muncii a persoanelor din mediul rural prin organizarea de cursuri de formare profesională.

OG Furnizarea de soluții inovative pentru consolidarea structurii socio - economice a zonelor rurale

Obiective specifice:

- Fundamentarea unor soluții pentru creșterea capacității de valorificare a resurselor din spațiul rural.

- Înființarea și funcționarea unui hub de monitorizare în timp real a stadiului de dezvoltare a localităților din spațiul rural.
- Identificarea locațiilor investiționale în spațiul rural prin studii privind componentele relevante pentru mediul de afaceri.
- Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii, a incluziunii sociale și facilitarea dezvoltării afacerilor în zonele rurale.

Domeniul strategic de interes: Transformare digitală în sectorul economiei agrare (1)

OG Dezvoltarea unor sisteme agroalimentare activate de tehnologii digitale interconectate

Obiective specifice:

- Îmbunătățirea transparenței pentru consumatori, fermieri și alte părți interesate în lanțul valoric agroalimentar.
- Creșterea disponibilității datelor privind activitatea de producție, procesare și ambalare, de-a lungul lanțului valoric alimentar.
- Încurajarea utilizării tehnologiilor digitale și interconectarea diferitelor soluții de gestionare a datelor, informare și comunicare în sectorul agricol.

OG Identificarea, abordarea și eliminarea barierelor în calea adoptării tehnologiilor digitale în sistemele agroalimentare

Obiective specifice:

- Identificarea mecanismelor și modelelor pentru adoptarea îmbunătățită a soluțiilor tehnologice și a schimbului de date în cadrul sistemelor agroalimentare prin integrarea cercetării în științele sociale.
- Identificarea lanțurilor valorice de succes și a modelelor de afaceri din sistemele agroalimentare digitalizate.
- Identificarea unor soluții pentru a dezvolta tehnologii și servicii pentru promovare și informare.
- Organizarea de cursuri de formare pentru dobândirea de noi competențe și cunoștințe de către fermieri și consultanți pentru introducerea și adoptarea tehnologiilor digitale.

Domeniul strategic de interes: Transiția la bioeconomie (1)

OG Explorarea potențialului bioeconomiei

Obiective specifice:

- Evaluarea indicatorilor pentru facilitarea tranziției României către bioeconomie.
- Analiza lanțurilor valorice în sectorul agroalimentar pentru caracterizarea și cuantificarea resurselor disponibile pentru bioeconomie.
- Identificarea și promovarea oportunităților bioeconomiei.

OG Exploatarea oportunităților oferite de posibilitățile de dezvoltare în domeniul bioeconomiei

Obiective specifice:

- Promovarea conceptului de bioeconomie.
- Promovarea inovării, a transferului de cunoștințe și a antreprenoriatului în domeniul bioeconomiei.
- Stimularea cooperării între organizații pentru identificarea oportunităților în domeniul bioeconomiei.

OG Crearea unui suport pentru dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale în domeniul bioeconomiei

Obiective specifice:

- Crearea unei rețele de colaborare (hub multisectorial bazat pe bioeconomie) și stabilirea unor rețele de transfer de cunoștințe.
- Identificarea unor metode de producție și modele de afaceri durabile asociate cu bioeconomia.
- Colectarea de bune practici.

Rezultatele de cercetare scontate

Rezultatele scontate în activitatea de cercetare – dezvoltare - inovare se împart în următoarele categorii (1):

- Documentații, studii, lucrări.
- Planuri, scheme.
- Tehnologii.
- Procedee, metode.
- Produse informatice.

În acest context rezultatele se vor materializa prin:

- Identificarea potențialului național/regional al producției agricole în sistem convențional și ecologic.
- Evidențierea rentabilității producției agricole vegetale și zootehnice.
- Analiza activității unităților agricole, care au beneficiat de finanțări externe și cuantificarea aportului acestora la determinarea maximului de rezultate și minimului de cheltuieli în producția vegetală și zootehnică.
- Fundamentarea tehnică și economică a tehnologiilor în producția vegetală și zootehnică.
- Estimarea costurilor de producție și a prețului de valorificare la produsele agricole.
- Evaluarea utilizării eficiente a factorilor de producție.
- Evaluarea comportamentului consumatorilor cu privire la diferite categorii de produse agroalimentare.
- Fundamentarea unor decizii care să asigure sprijin pentru conversia și menținerea agriculturii ecologice prin dezvoltarea rurală.
- Evaluarea potențialului de economie circulară la nivel național/regional/local.
- Promovarea sectorului agricol inteligent, rezilient și diversificat, care asigură securitatea alimentară.
- Stimularea protejării mediului înconjurător și contribuția la îndeplinirea obiectivelor comunitare de mediu și climă.
- Contribuții la luarea unor decizii privind consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.
- Creșterea gradului de acceptare și sprijinirea tranziției digitale în agricultură.

Valorificarea rezultatelor de cercetare se realizează prin: furnizarea de rapoarte și studii către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Academia de Științe Agricole și Silvice „Gheorghe Ionescu - Șișești” (ASAS), instituții cărora se subordonează ICEADR; furnizarea de servicii (elaborare de planuri de afaceri, studii de piață, studii de fezabilitate) la cerere, către alte organizații interesate; furnizarea de servicii de formare profesională în domeniul de activitate al instituției de cercetare; diseminarea rezultatelor cercetării prin publicarea de articole în jurnale de specialitate naționale și internaționale, publicarea de cărți, broșuri, tratate, participarea la evenimente științifice în domeniu (1).

Registrul de evidență a rezultatelor activității de cercetare – dezvoltare din ICEADR (3, 4) cuprinde informații privind proiectele derulate în perioada 2018 – 2022, care au aplicabilitate în diverse exploatații agricole și pot determina un impact pozitiv pe termen mediu și lung.

1. Proiectul: Evaluarea potențialului energetic și economic al resurselor bioregenerabile pentru producerea de bioetanol, biogaz, biomasă din producția secundară agricolă

Rezultate:

Documentații, studii, lucrări:

- studii privind identificarea resurselor pentru producerea de biomasă din producția secundară agricolă, evaluarea potențialului energetic și economic al biomasei, evaluarea potențialului de producere a bioetanolului și a biogazului;

- broșuri de specialitate care sunt în sprijinul dezvoltării surselor regenerabile de energie cu efecte pozitive asupra reducerii consumului de energie, a emisiilor de gaze cu efect de seră și la prevenirea schimbărilor climatice.

Caracterul inovativ:

Principala noutate constă în evaluarea potențialului energetic și economic al resurselor bioregenerabile pentru producerea de bioetanol, biogaz, biomasă din producția secundară agricolă, accentul punându-se de identificarea acelor culturi agricole care au o reală capacitate de dezvoltare și performanță pentru domeniul surselor regenerabile de energie.

2. Proiectul: Cercetări privind elaborarea unor studii și analize, pentru fundamentarea deciziilor și politicilor publice, pentru comercializarea produselor agroalimentare în vederea asigurării securității și siguranței alimentare a populației

Rezultate:

Documentații, studii, lucrări:

- Studii privind piața produselor agroalimentare de bază: legume, fructe, lapte și produse lactate, carne și produse din carne, ouă, miere de albine, produse de panificație.

- Studii privind profilul consumatorului de produse comercializate pe piață.

- Studii privind caracteristicile de calitate ce conferă siguranța alimentelor.

- Publicarea de cărți, broșuri, articole ISI, articole în reviste de specialitate.

Caracterul inovativ:

În cadrul proiectului s-au elaborat studii de marketing privind preferințele consumatorilor față de: legume, fructe, ouă, lapte, carne și miere de albine.

3. Proiectul: Cercetări privind eficiența economică a creșterii ovinelor, caprinelor, taurinelor de lapte și de carne și a bubalinelor

Rezultate:

Documentații, studii, lucrări:

- Metodologie de evaluare a eficienței economice.

- Sistemul de indicatori de apreciere a eficienței economice în producția animală.

- Studii de caz: ovine pentru producția de lapte/carne, caprine, vaci de lapte, tineret taurin la îngrășat, bubaline: analiza eficienței economice a exploatațiilor de diferite dimensiuni, amplasate în regiuni geografice și forme de relief diferite.

- Identificarea segmentului de exploatații cele mai vulnerabile, pe specii și direcții de producție lapte/carne, în vederea elaborării planurilor de susținere din fonduri publice.

- Produs program informatic ZooSyst destinat analizei eficienței economice pentru ovine, caprine, taurine, bubaline.

Caracterul inovativ:

Produs nou: Produs informatic pentru calculul eficienței economice la ovine, caprine, taurine și bubaline.

4. Proiectul: Fundamentarea tehnico-economică a costurilor de producție și estimări privind prețurile de valorificare pentru tomate de câmp și spații protejate, castraveți în câmp și spații protejate, cornichon, morcovi, ardei gras, varză, conopidă, flori de câmp și seră, plante medicinale pentru agricultura convențională și agricultura ecologică

Rezultate:

Documentații, studii, lucrări:

- Tehnologii cadru de producție a culturilor legumicole, flori și plante medicinale în sistem de agricultură convențională și ecologică.

- Bugete de venituri și cheltuieli a culturilor legumicole, flori și plante medicinale în sistem de agricultură convențională și ecologică.

- Costuri de producție, prețuri de valorificare, profitabilitate pe unitatea de produs a culturilor legumicole, flori și plante medicinale în sistem de agricultură convențională și ecologică.

- Analize comparative privind eficiența economică a culturilor legumicole, flori și plante medicinale în sistem de agricultură convențională și ecologică.

- Sistem de calcul pentru tehnologii cadru de producție și bugete de venituri și cheltuieli

- Publicații privind costurile de producție, estimarea prețurilor de valorificare, a gradului de rentabilitate la culturile legumicole, flori și plante medicinale pe nivele de producție pentru agricultura convențională și ecologică.

Caracterul inovativ:

- Calculul costului de producție, estimări preț valorificare legume, flori, plante medicinale în sistem convențional și ecologic.

5. Proiectul: Calculații specifice de costuri standard pentru diferite tipuri de exploatații agricole și profile în contextul accesării sprijinului PNDR 2014-2020

Rezultate:

Documentații, studii, lucrări:

- Costuri standard pentru lucrările mecanizate – arat, discuit, pregătit pat germinativ, pentru diferite culturi vegetale (cereale, culturi tehnice, oleaginoase, furajere, legume), în funcție de tipul de exploatație (de subzistență, semisubzistență, mijlocii, mari), pentru zona de câmpie, deal, munte.

- Norme de producție și de consum pentru culturi vegetale, pe categorii energetice și agregate, aferente lucrărilor mecanizate - arat, discuit, pregătit pat germinativ, pentru zona de câmpie, deal și munte.

- Costuri standard pentru lucrările mecanizate – semănat și lucrări de întreținere a culturilor vegetale, pentru diferite culturi vegetale (cereale, culturi tehnice, oleaginoase, furajere, legume), în funcție de tipul de exploatație (de subzistență, semi-subzistență, mijlocii, mari), pentru zona de câmpie, deal, munte.

Caracterul inovativ:

Noutatea proiectului constă în calculații specifice de costuri standard, pentru diferite tipuri de exploatații agricole și profile, ce vor putea simplifica accesarea schemelor de sprijin ale PNDR/PNS, de către fermieri agricoli.

6. Proiectul: Modele de dezvoltare a lanțurilor scurte de valorificare pe filiera producție primară-servicii-depozitare-procesare-piață de desfacere

Rezultate:

Documentații, studii, lucrări:

A. Proiectarea unui model de lanț scurt de valorificare a producției de legume - Suc de roșii, pastă de roșii și murături.

Modelul cuprinde: un studiu privind situația sectorului legumicol pe plan național și comunitar, verigile lanțului scurt de valorificare a lanțului scurt, analiza SWOT a lanțului scurt de valorificare a producției de legume, un studiu de fezabilitate pentru realizarea unei Cooperative de marketing legumicol cu 3 variante de finanțare (100% autofinanțare, 50% autofinanțare + 50% fonduri PNDR, Sub-măsura 4.2 și 50% credit bancar + 50% fonduri PNDR, Sub-măsura 4.2), un memoriu tehnic pentru construirea unei hale de sortare și ambalare a tomatelor, procesare suc de roșii, bulion și murături, prezentarea avantajelor și dezavantajelor implementării modelelor de lanțuri scurte în legumicultură.

Schița 1 – Fabrică de procesare legume (suc de roșii, pastă de tomate și murături)

B. Proiectarea unui model de lanț scurt de valorificare a producției de fructe – Marmeladă și suc de mere.

Modelul cuprinde: 1 studiu privind situația sectorului pomicol pe plan național și comunitar, verigile lanțului scurt de valorificare a lanțului scurt, analiza SWOT a lanțului scurt de valorificare a producției de fructe, 1 studiu de fezabilitate pentru realizarea unei Cooperative de marketing pomicol cu 2 variante de finanțare (50% autofinanțare + 50% fonduri PNDR, Sub-măsura 4.2a și 50% credit bancar + 50% fonduri PNDR, Sub-măsura 4.2a), un memoriu tehnic pentru construirea unei hale de procesare suc de mere și marmeladă, un memoriu tehnic pentru construirea unei hale de depozitare fructe cu celule frigo, prezentarea avantajelor și dezavantajelor implementării modelelor de lanțuri scurte în pomicultură.

Schița 2 – Fabrica de procesare fructe (suc de mere și marmeladă)

C. Studiu privind fiscalitatea în agricultura românească

D. Ghid practic pentru înființarea unui lanț scurt de valorificare a producției de legume și fructe

E. Publicarea de cărți, broșuri, articole științifice, articole în reviste de specialitate.

F. Realizarea paginii web a proiectului.

Caracterul inovativ:

- Noutatea proiectului constă în reflectarea situației existente în România privind desfacerea legumelor și fructelor de către producătorii mici și mijlocii, analizând modalitățile de îmbunătățire a performanței acestora privind valorificarea producției pe filieră.

Modele proiectate contribuie la eficientizarea structurilor de piață agricole și agro-alimentare, prin optimizarea funcționării tuturor verigilor lanțului și formularea de propuneri legislative în domeniu.

- Originalitatea proiectului este evidențiată prin structurarea celor mai importante informații disponibile despre verigile lanțului scurt de valorificare a legumelor și fructelor, avantajele aplicării acestora și legislația în domeniu, integrându-le într-un cadru complex de analiză a acestor verigi de depozitare, distribuție, procesare și valorificare.

- Avantajele și beneficiile implementării unui sistem de monitorizare a modelelor de dezvoltare a lanțurilor scurte de valorificare pot fi grupate astfel:

- posibilitatea stabilirii prețurilor corecte de valorificare a producției de legume și fructe atât pentru producător, cât și pentru consumatorul final prin eliminarea intermediarilor;
- delimitarea responsabilităților în cadrul filierei de valorificare a legumelor și fructelor;
- îndeplinirea normelor legale;
- asigurarea controlului calității produselor și câștigarea încrederii consumatorilor în produsele românești.

7. Proiectul: "Fundamentarea tehnico-economică a costurilor de producție și estimări privind prețurile de valorificare pentru grâu, orz, porumb, floarea-soarelui, rapiță, soia, sfeclă de zahăr, orez, cânepă, hamei, tutun, cartof pentru agricultura convențională și agricultura ecologică"

Rezultate:

Documentații, studii, lucrări:

Ghidul practic tehnico-economic pentru agricultura convențională și agricultura ecologică este un îndrumar care arată potențialul tehnic și economic al produselor agricole vegetale pentru agricultura convențională și agricultura ecologică, precum și rezultatele obținute (cost pe unitatea de produs, preț minim de valorificare, venituri, produs brut, productivitate, profit brut, Standard output, ROI, etc.) în urma unui ciclu de exploatare.

Din punct de vedere structural, ghidul cuprinde:

- Macheta „Zonarea culturilor”
- Macheta „Soiuri”
- Macheta „Fazele de dezvoltare fenologică ale plantelor de cultură”
- Macheta „Principalele verigi tehnologice (rotație, fertilizare, lucrările solului, semănat, recoltare)”
- Macheta „Combaterea buruienilor”
- Macheta „Combaterea bolilor”
- Macheta „Combaterea dăunătorilor”
- Macheta „Schemele de plăți directe”
- Macheta „Legislația aplicabilă”
- Macheta „Bugetul de venituri și cheltuieli” – este prezentat bugetul pe cultură.

Acesta reprezintă o sinteză a tuturor veniturilor și cheltuielilor aferente culturii respective.

- Macheta „Simularea principalilor indicatori economici” – sunt calculați principalii indicatori economici pentru a se vedea care sunt variațiile indicatorilor.

- Macheta „Fișa rezumativă a indicatorilor de sinteză” – în această machetă sunt calculați principalii indicatori economico-financiari de sinteză: venituri, cheltuieli de producție, profitul brut, rata profitului brut, fondul de dezvoltare, fondul pentru reluarea procesului de producție, fondul pentru muncă și management, fondul pentru capitalizare, credite pentru producție etc.

- Macheta „Productivitate minimă” – în această machetă de calcul este prezentat indicatorul ROI – randamentul investiției, care reprezintă suma de bani din cei investiți care se întoarce la producător, etc.

- Macheta „Prețuri” – în cadrul acestei machete de calcul utilizatorului i se dă posibilitatea de a cunoaște prețurile pentru materiile prime și materialele folosite pentru cultura respectivă: erbicide; fungicide; insecticide, îngrășăminte, alte materiale (sfoară, tratamente pentru sămânță etc.); sămânță; apă pentru irigații; tarife lucrări mecanizate (pentru producția neterminată și pentru producția în curs).

Eficiența economică:

- informează despre finalitatea activității de producție vegetală pentru agricultura convențională și ecologică, în orientări concrete (cost, pret, rentabilitate, profit brut, productivitate minimă, ROI etc) de eficientizare a activității de producție;
- indică obiective pe termen mediu;
- pregătește evaluarea pe termen mediu a activității, indicând deja elementele care ar trebui să fie atinse sau transformate (influențarea deciziei).

Domeniul de aplicabilitate: Economie, organizare și marketing în agricultură.

Beneficiari potențiali: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Caracterul inovativ:

- Proiectul aduce contribuții teoretice, metodologice și aplicative în legătură cu gestiunea economică a costurilor de la nivel de agricultură convențională la nivel de gestiune bazată pe procesul economic ecologic.

Calculația costurilor produselor agricole vegetale pentru agricultura convențională și agricultura ecologică și bugetarea activităților se pot înscrie în sprijinul pentru fermele aflate în conversie și trecerea lor la metodele de agricultură ecologică.

Prin Planul sectorial pentru cercetare-dezvoltare din domeniul agricol și de dezvoltare rurală al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pe anii 2023-2026, Agricultură și Dezvoltare Rurală - ADER 2026 sunt finanțate proiecte de cercetare.

Exemple de proiecte ale Institutului de Cercetare pentru Economia Agriculturii și Dezvoltare Rurală București (5):

- Proiectarea unor modele tehnico-economice de analiza capacității de reziliență și sustenabilitate a sectorului agricol și optimizarea proceselor de producție
- Modele tehnico-economice de reducere a vulnerabilității veniturilor exploatațiilor zootehnice față de schimbările climatice
- Eficiența economică în fermele mici și mijlocii a tehnologiilor de producție în sistem ecologic la principalele culturi horticoale legumicole din România în scopul diminuării efectelor schimbărilor climatice
- Cercetări privind elaborarea de soluții tehnico-economice pentru crearea de lanțuri valorice în sectorul agroalimentar în vederea tranziției către bioeconomia circulară

Implicarea Secției de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală din cadrul ASAS elaborarea Planului Național Strategic 2023 – 2027

Secția de Economie Agrară și Dezvoltare Rurală din cadrul ASAS s-a implicat în elaborarea Planului Național Strategic 2023 – 2027 cu propuneri și observații bazate pe rezultate din cercetare, care au fost transmise la MADR. De asemenea, secția a întocmit Strategia de profil a economiei agrare și dezvoltării rurale (6).

Planul Strategic PAC 2023 – 2027 are ca obiective privind cercetarea sprijinirea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole cu accent pe cercetare, tehnologie și digitalizare (7).

Rezultatele cercetării din domeniul economiei agrare și dezvoltării rurale sunt reprezentate de studii, analize, evaluări, previziuni, recomandări, sinteze cu rol principal în dezvoltare și cu influență în procesul decizional. (1)

În același timp, rezultatele cercetării reprezentate de proiecte privind: evaluarea resurselor, fundamentarea politicilor publice pentru asigurarea securității alimentare, eficiența economică în sectorul vegetal și cel zootehnic, fundamentarea economică a costurilor de producție și estimări privind prețurile de valorificare, calculațiile de costuri standard pentru diferite tipuri de exploatații agricole, modelele de dezvoltare a lanțurilor scurte de valorificare și caracterul inovativ al acestora pot influența semnificativ și susține dezvoltarea și modernizarea exploatațiilor agricole și a forței de muncă din domeniu.

Uniunea Europeană sprijină activitățile de cercetare și dezvoltare prin programe-cadru propuse de Comisia Europeană și adoptate de Consiliu și de Parlamentul European. Programul Orizont Europa se derulează în perioada 2021 – 2027, cu un buget de 95 de miliarde euro. Programul anterior, Orizont 2020, s-a derulat în perioada 2014 – 2020 (8).

CONCLUZII

Cercetarea, dezvoltarea și inovarea în sectorul agro-alimentar au o contribuție majoră în asigurarea securității alimentare.

Perfecționarea și utilizarea forței de muncă de înaltă calificare, aplicarea în practică a celor mai recente cunoștințe, respectiv a inovării poate crea un avantaj competitiv pentru un domeniu sau sector de activitate.

Promovarea și mediatizarea rezultatelor cercetării din domeniul economiei agrare și dezvoltării rurale către toate tipurile de exploatații agricole reprezintă o necesitate și o oportunitate la nivel instituțional, pentru a susține procesul de dezvoltare a acestora pe termen lung.

BIBLIOGRAFIE

1. *** <https://iceadr.ro/cercetare/strategia-de-cercetare-2040/>
2. *** <https://iceadr.ro/cercetare/directii-de-cercetare-2/>
3. *** <https://iceadr.ro/cercetare/registru-rezultate-2/>
4. *** Registrul de evidență a rezultatelor activităților de cercetare-dezvoltare, ICEADR, București, 2018 – 2022.
5. *** <https://iceadr.ro/proiecte-de-cercetare/>
6. *** <https://www.asas.ro/noutati/interes-public/Raport%>
7. *** Planul Național Strategic PAC 2023 – 2027, Versiunea 7.1, 2024.
8. *** https://romania.representation.ec.europa.eu/strategie-si-prioritati/politici-cheie-ale-uniunii-europene-pentru-romania/cercetare-si-inovare_ro

DISEMINARE INFORMAȚII

Materialul elaborat va fi diseminat prin:

- site-ul instituției;
- activitățile de informare și consiliere în comunitățile rurale din județul Iași privind importanța calculului privind eficiența economică a diferitelor culturi și specii de animale, fundamentarea costurilor de producție în cadrul exploatațiilor agricole, rolul planificării activității și a resurselor, importanța procesării producției primare și valorificarea prin forme asociative;
- cursurile de instruire și calificare organizate de Direcția pentru Agricultură Județeană Iași, fiind lector (aspectele privind aplicarea în practică a noutăților și soluțiilor inovatoare din cadrul proiectelor elaborate de cercetare).

Data _____

Apetroaie Camelia